

**ҚОНУНИ
ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН**

ДАР БОРАИ МОЛИЯИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, соли 2011, №6, мод. 436;
с. 2013, №3, мод. 189, №11, мод. 784;
Қонуни ҚТ аз 14.05.2016 с., №1316)

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мақсади Қонуни мазкур

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ, принципҳои ташкилии идоракунии молияи давлатӣ, ба низом даровардани буҷет ва гуруҳбандии он, таҳия, ташаққул, тақсимот ва истифодаи маблағҳои марказонидашудаи пулиро муайян, муносибатҳои молиявии байнибуҷетиро танзим намуда, мавқеи мақомоти ҳокимият, идоракунии давлатӣ ва мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, инчунин дигар иштирокчиёни *раванди* буҷетиро дар таҳия ва баррасии лоиҳаҳои буҷетҳо, таҳияву тасдиқи ҳисобот ва назорати иҷрои онҳоро муқаррар менамояд (ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316).

Моддаи 2. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- молияи давлатӣ - маҷмуи муносибатҳои пулӣ вобаста ба ташаққул, тақсимот ва истифодаи фондҳои ҷамъшудаи воситаҳои пулӣ ва дигар захираҳои молиявӣ тавассути буҷети ҷумҳуриявӣ, буҷетҳои маҳаллӣ ва фондҳои мақсадноки давлатӣ, ки аз ҷониби мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот барои иҷрои вазифаҳои ба зиммаи онҳо воғузоргардида истифода бурда мешаванд;

- низоми молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон - доираи муайяни муносибатҳои молиявӣ, ки дар *раванди* онҳо маблағҳои пулӣ ташаққул меёбанд ва истифода бурда мешаванд. Низоми молияи давлатӣ шакл ва усулҳои ташаққул, тақсимот ва истифодаи маблағҳои пули давлатиро муайян менамояд (ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- *низоми буҷетӣ* - маҷмуи буҷетҳои ҳама сатҳ, инчунин тартиби таҳия, ташаққул, қабул ва иҷрои буҷети давлатӣ, ки ба муносибатҳои молиявӣ асос ёфта, бо санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим карда мешавад (ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- буҷети давлатӣ - фонди асосии маблағҳои пулӣ, шакли ташаққул ва хароҷоти маблағҳои пулии мақомоти давлатии ҷумҳуриявӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ва фондҳои мақсадноки буҷетии Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад;

- *буҷети ҷумҳуриявӣ* - шакли ташаққулҳои пулӣ ва хароҷоти маблағҳои пулӣ, ки барои таъмини иҷрои вазифаҳои марбут ба салоҳияти мақомоти марказии ҳокимияти давлатӣ пешбинӣ шудааст (ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- *буҷети маҳаллӣ* - шакли ташаққулҳои пулӣ ва хароҷоти маблағҳои пулӣ, ки барои таъмини иҷрои вазифаҳои марбут ба ваколати мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ пешбинӣ шудааст (ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- *буҷети фонди мақсадноки давлатӣ* - маблағҳои пулӣ, ки барои татбиқи ҳуқуқҳои конституционии шаҳрвандон ба ҳифзи саломатӣ, гирифтани кӯмаки тиббии ройгон, таъмини нафақавӣ ва иҷтимоӣ аз рӯи синну сол дар ҳолатҳои бекорӣ ва дигар ҳолатҳои муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ гардидаанд (ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- *даромади буҷет* - даромади ҳама сатҳҳои низоми буҷетӣ, ки тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад (ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- *хароҷоти буҷет* - маҷмуи хароҷоти буҷетҳои ҳама сатҳҳои низоми буҷетӣ, ки тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон барои фаъолияти соҳаҳо ва зинаҳои идоракунии муқаррар карда шудааст (ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- кӯмаки молиявии беподош (дотатсия) - маблағҳои буҷетие, ки ба буҷети сатҳи дигари низоми буҷетии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои пушонидани хароҷоти ҷорӣ беподосу бебозгашт ҷудо карда мешаванд;

- мусоидати молиявӣ (субвенсия) - маблағҳои бучетие, ки ба бучети сатҳи дигари низоми бучетии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё шахси ҳуқуқӣ барои анҷом додани хароҷоти муайян беподошу бебозгашт ҷудо карда мешаванд;
- кӯмаки молиявӣ (субсидия) - маблағҳои бучетие, ки ба бучети сатҳи дигари низоми бучетии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин ба шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ бо шартҳои маблағгузорию ҳиссагии хароҷоти мақсаднок дода мешаванд;
- фонди мақсадноки давлатӣ - фонди маблағҳои пулие, ки мутобиқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳисоби даромадҳо ё бо роҳи ҷудо кардани маблағ аз намудҳои мушаххаси даромад ташкил ёфта, барои амалӣ гардонидани он ё он мақсад истифода мешаванд;
- қарзгирӣ - маблағҳое, ки мутобиқи шартнома гирифта, ба ҳамон андоза бо фоиз ё бе фоиз барои истифодаи он баргардонидани мешаванд ё маблағҳое, ки аз рӯи онҳо ба қарздиҳанда фоиз ё пардохти дигари вобаста ба қарзгирӣ дода мешаванд;
- қарзи бучетӣ - маблағе, ки ба бучети сатҳи дигари низоми бучети давлатӣ ё шахсони воқеӣ ба мӯҳлати муайян ва ба тариқи бозгашт дода мешавад;
- ӯҳдадорӣ бучетӣ - аз ҷониби мақомоти иҷрокунандаи бучет эътироф кардани ӯҳдадорӣ оид ба хароҷоти маблағи бучети дахлдор дар давоми мӯҳлати муайян, ки мутобиқи қонун (қарор) дар бораи бучет ба миён меояд;
- грантҳо - маблағҳое, ки аз ҷониби мақомоти идоракунии давлатӣ ё мақомоти идоракунии давлатии дигар давлатҳо ва ё аз ташкилотҳои байналмилалии молиявӣ беподош ва бе қабул кардани ӯҳдадорӣ оид ба ҷаброни онҳо барои дастгирии самти алоҳидаи сиёсати иқтисодӣ дода мешаванд;
- сармоягузорӣ (инвеститсия) - маблағҳое, ки барои сохтмони асосӣ, хариди воситаҳои асосӣ ва коғазҳои қиматнок, пурра кардани захира ва манбаъҳои моддии давлатӣ равона карда мешаванд;
- интиқоли маблағ (трансфертҳо) - маблағҳои бучетии барои маблағгузорию пардохтҳои ҷорӣ асосии аҳоли дар шакли нафақа, стипендия, ёрдампулӣ, ҷабронпулӣ ва дигар пардохтҳои иҷтимоии муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳиссаи пардохт барои иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ташкилотҳои байналмилалӣ, инчунин маблағҷудокунӣ барои пардохти хароҷоти корхонаҳо, муассисаҳои хусусии ғайрииттиқоратӣ ба аҳоли ва мақомоти идоракунии давлатӣ хизматрасонанда, ки аз рӯи маблағҳои мазкур ҳеҷ гуна ӯҳдадорӣ оид ба пардохт пеш намеояд;
- ҳадди ақали стандартҳои иҷтимоии давлатӣ - хизматрасониҳои давлатӣ, ки ба шаҳрвандон беподошу бебозгашт бо роҳи маблағгузорӣ аз сатҳҳои мухталифи низоми бучетии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва фондҳои мақсадноки давлатӣ ба андозаи ҳадди ақали имконпазиру муайян дар тамоми қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон ба анҷом расонида мешаванд ва онҳоро давлат кафолат медиҳад;
- ҳадди ақали таъминоти бучетӣ - арзиши ҳадди ақали имконпазирӣ хизматрасонии давлатӣ ва маҳаллӣ, ки мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ ё мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба ҳисоби ҳар сари аҳоли аз ҳисоби маблағҳои бучети дахлдор дастрас мегардонанд;
- *раванди* бучетӣ - фаъолияти мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва дигар иштирокчиёни *раванди* бучетӣ оид ба таҳия ва баррасии лоиҳаи бучетҳо, фондҳои мақсадноки давлатӣ, тасдиқ ва иҷрои онҳо, инчунин оид ба назорати иҷрои бучетҳо, ки тавассути санадҳои қонунгузорӣ ба танзим дароварда мешаванд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);
- аудити дохилӣ дар соҳаи молияи давлатӣ - фаъолияти мустақил ва объективӣ оид ба гузаронидани санҷиш, баҳодихӣ ва машваратдиҳии низомҳои идоракунии ва дигар низомҳо, ки бо мақсади мусоидат намудан ба фаъолияти қонунӣ, самаранок ва натиҷабахши ташкилотҳои бахши давлатӣ анҷом дода мешавад;
- тақсимкунандаи асосӣ - мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, ки маблағҳои бучети давлатиро ихтиёрдорӣ карда, онҳоро дар байни сохторҳои тобеи худ тақсим мекунад. Тақсимкунандаи асосӣ ҳамчунин ташкилоти муҳими бучетии соҳаи илм, маориф, фарҳанг ва тандурустӣ шуда метавонад;
- тақсимкунанда - мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ ё ташкилоти бучетӣ, ки маблағҳои бучетиро аз тақсимкунандаи асосӣ мегиранд ва ҳуқуқи тақсим ва назорати истифодаи маблағҳои бучетиро ба ташкилотҳои тобеи худ, ки маблағҳои бучетиро мегиранд, доранд;
- гирандаи маблағҳои бучетӣ - ташкилотҳои бучетӣ, ки дар тобеияти тақсимкунандаи асосӣ ва тақсимкунандаи воситаҳои бучетӣ қарор гирифта, ҳуқуқи аз ҳисоби бучети дахлдор маблағгузорӣ шуданро доранд;
- ташкилоти бучетӣ - ташкилоти таъсисдодаи мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои амалӣ сохтани вазифаҳои идоракунии, иҷтимоӣ, фарҳангӣ, илмӣ ва техникаӣ ва вазифаҳои дигари хусусияти

гайритичоратидошта, ки фаъолияти он на кам аз 70 фоиз аз ҳисоби бучети дахлдор ё бучети фонди мақсадноки давлатӣ маблағгузорӣ карда мешавад.

Моддаи 3. Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

БОБИ 2. НИЗОМИ МОЛИЯИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 4. Низомии молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Низомии молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз муносибатҳои молиявии зерин иборат мебошад:

- низомии бучети давлатӣ;
- қарзи давлатӣ;
- фондҳои мақсадноки давлатӣ.

Моддаи 5. Сохтори низомии бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Низомии бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз бучетҳои сатҳҳои зерин иборат мебошад: сатҳи якум - бучети ҷумҳуриявӣ ва бучетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ;

- сатҳи дуум - бучетҳои маҳаллӣ.

2. Ба бучетҳои маҳаллӣ бучетҳои Вилояти Мухтори Қўҳистони Бадахшон ва шаҳру ноҳияҳои он, вилоятҳо ва шаҳру ноҳияҳои тобеи онҳо, шаҳри Душанбе ва ноҳияҳои тобеи он, шаҳру ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ, ҷамоатҳои шаҳрак ва деҳот мансуб мебошанд.

Моддаи 6. Шаклҳои ҳуқуқии бучетҳо

1. Бучети давлатӣ дар шакли Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* бо пешниҳоди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул карда мешавад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

2. Бучети фондҳои мақсадноки давлатӣ ба бучети давлатӣ дохил карда шуда, онро Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар баробари қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* баррасӣ карда, тасдиқ менамояд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

3. Бучетҳои маҳаллиро мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ таҳия намуда, онро мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар шакли санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ қабул мекунанд.

4. Дар сурате, ки Қонуни мазкур танзими муносибатҳои муайянро ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* вогузор карда бошад, пас нисбат ба мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ муносибатҳои дахлдор дар асоси санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ оид ба бучетҳои маҳаллӣ ба низом дароварда мешаванд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

Моддаи 7. Давраи банақшагирии бучетӣ

Бучети давлатӣ барои *соли молиявии навбатӣ* ва ду соли минбаъдаи он тартиб дода мешавад. Соли молиявӣ ба соли тақвимӣ мувофиқ буда, аз 1 январ то 31 декабр давом мекунад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

Моддаи 8. Принципҳои низомии бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Низомии бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба принципҳои зерин асос меёбад:

- ягонагии низомии бучети давлатӣ, ки маънои татбиқи принципҳои ягонаи ташкил ва фаъолияти низомии бучети давлатӣ, истифодабарии гурӯҳбандии ягонаи бучетӣ ва расмиёти ягонаи *раванди* бучетро дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дорад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- мустақилияти бучетҳо, ки маънои муқаррар кардани тақсими устувори воридотро байни бучетҳои сатҳҳои гуногун, ҳуқуқи ҳамаи сатҳҳои идоракунии давлатиро ҷиҳати мустақилона амалӣ

намудани *раванди* бучетӣ мувофиқи Қонуни мазкур, роҳ надодан ба гирифтани даромадҳое, ки ба тариқи илова дар рафти иҷрои бучетҳои маҳаллӣ ба даст омадаанд ва бақияи маблағҳои бучетии бучетҳои маҳаллӣ ба бучетҳои болоӣ, роҳ надодан ба воғузур кардани хароҷоти иловагӣ ба бучетҳои поёний бе ҷаброни дахлдори онҳоро дорад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- инъикоси пурра ва ҳатмии даромад ва хароҷоти бучетҳо, ки маъноӣ ӯҳдадорӣ дар бучетҳо ба ҳисоб гирифтани ҳамаи даромад ва хароҷоти пешбиниамудаи қонунгузорӣи Ҷумҳурии Тоҷикистонро дорад;

- *мувозинати бучетӣ* маъноӣ онро дорад, ки ҳаҷми пешбиниамудаи хароҷоти бучет бояд ба ҳаҷми даромади бучет мувофиқ бошад ва ҳангоми таҳия, тасдиқ ва иҷрои бучет мақомоти ваколатдор бояд зарурати ба андозаи камтарин расонидани касри бучетро ба инобат гиранд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- самаранокии истифодабарии маблағҳои бучетӣ, ки маъноӣ таҳия ва иҷрои бучетро бо назардошти зарурати расидан ба натиҷаҳои беҳтарин ҳангоми истифодабарии ҳаҷми тасдиқшудаи маблағҳои бучетӣ ё расидан ба натиҷаҳои гузошташуда бо истифода аз ҳаҷми камтарини маблағҳои бучетиро дорад;

- натиҷанокии истифодабарии маблағҳои бучетӣ, ки маъноӣ самт ва истифодабарии маблағҳои бучетиро барои расидан ба натиҷаҳои пешакии муайянгардида ва нишондиҳандаҳои дахлдори миқдорӣ ва сифатӣ дорад;

- пурра пӯшонидани хароҷоти бучет, яъне даромади бучет ва воридот аз манбаъҳои маблағгузорӣи касри он набояд бо хароҷоти муайяни бучет вобаста карда шаванд, ба истисноӣ даромадҳои фондҳои мақсаднокӣ бучетӣ, маблағҳои мақсаднокӣ қарзҳои давлатӣ ва ҳолатҳои дигари пешбиниамудаи қонунгузорӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- ошкоро будани бучетҳо, ки маъноӣ интишори ҳатмии бучетҳои тасдиқшуда ва ҳисобот оид ба иҷрои онҳо дар воситаҳои ахбори омма, пурра пешниҳод намудани ахборот дар бораи рафти иҷрои бучетҳо, дастрас будани маълумоти дигар дар бораи бучетҳо, ба истисноӣ маълумоти дорои сирри давлатӣ ва сирри дигари бо қонун ҳифзшаванда, инчунин ҳатман ошкоро будани *раванди* бучетӣ барои ҷамъият ва воситаҳои ахбори оммаро дорад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- *эътимоднокии* бучетҳо, ки маъноӣ боваринок будани дурнамои нишондиҳандаҳои рушди иҷтимоӣю иқтисодӣ барои таҳияи лоиҳаи бучет ва воқеияти ҳисобҳои даромад ва хароҷоти бучетро дорад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- суроғавӣ ва мақсаднок будани таъиноти маблағҳои бучетӣ маъноӣ онро дорад, ки маблағҷудокунӣи бучетӣ бо нишон додани мақсади истифодабарии онҳо то гирандагони маблағҳои бучетӣ расонида мешавад;

- асоснок будани бучетҳо, ки маъноӣ банақшагирии бучетро дар асоси санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва дигар ҳуҷжатҳои муайянкунандаи зарурати ба лоиҳаи бучет ҳамроҳ кардани ин ё он даромад ё хароҷот ва асоснок будани ҳаҷми онҳоро дорад;

- иҷрои саривақтии бучет, ки маъноӣ ворид кардани даромадҳоро ба бучетҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ, инчунин гузаронидани маблағҳои бучетиро ба гирандагон дар мӯҳлат ва бо риояи тартиби муқаррарнамудаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣи дахлдорро дорад.

Моддаи 9. Гурӯҳбандии бучетӣ

1. Гурӯҳбандии бучетӣ - ба гурӯҳҳо ҷудо кардани даромаду хароҷот, манбаъҳои маблағгузорӣи касри бучетҳо, ки барои тартиб додан ва иҷро кардани бучетҳои сатҳҳои гуногуни низоми бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода бурда мешавад.

2. Гурӯҳбандии бучетӣ гурӯҳбандии ҳудудиро низ дар бар мегирад.

3. Гурӯҳбандии хароҷоти бучетҳо аз инҳо иборат аст:

- гурӯҳбандии функционалӣ (вазифавӣ);

- гурӯҳбандии иқтисодӣ;

- гурӯҳбандии идоравӣ (маъмурӣ);

- гурӯҳбандии барномавӣ.

4. Гурӯҳбандӣ барои пешниҳоди бучет, ҳисобот аз рӯи бучет ва назорати бучет дар намудҳои зерин истифода бурда мешавад:

- гурӯҳбандии идоравӣ, иқтисодӣ ва гурӯҳбандии фондҳо барои пешниҳоди ҳисобот ва назорат;

- гурӯҳбандии даромадҳо, гурӯҳбандии функционалӣ, барномавӣ, ҳудудӣ ва гурӯҳбандии маблағгузорӣ аз рӯи бахшҳо барои пешниҳоди маълумот ва ҳисобот.

5. Тартиби татбиқи гурӯҳбандии буҷетӣ ва низомномаи гурӯҳбандии буҷетии даромаду харочоти давлатиро Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва тасдиқ мекунад.

БОБИ 3. ДАРОМАДҲОИ БУЌЕТИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 10. Даромадҳои буҷети ҷумҳуриявӣ

1. Даромадҳои буҷети ҷумҳуриявӣ аз даромадҳои андозӣ ва ғайриандозӣ, грантҳо, инчунин аз воридоти маблағҳои беподош иборат мешаванд.

2. Ба даромадҳои андозӣ инҳо дохил мешаванд:

- андозҳои умумидавлатӣ ва дигар пардохтҳои ҳатмӣ ба буҷети ҷумҳуриявӣ, ки феҳристу меъёри онҳо бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи андоз, гумрук ва боҷи давлатӣ, инчунин дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян гардидаанд. Таносуби тақсими андозҳо дар байни буҷети ҷумҳуриявӣ ва буҷетҳои маҳаллӣ бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ муқаррар карда мешавад (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- боҷҳои давлатие, ки мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ ба буҷети ҷумҳуриявӣ ворид мегарданд (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).

3. Ба даромадҳои ғайриандозӣ инҳо дохил мешаванд:

- даромадҳо аз хизматрасониҳои пулакии мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, инчунин ташкилотҳои буҷетии тобеи мақомоти мазкур, ки мувофиқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон анҷом дода мешаванд;

- фоидаи Бонки миллии Тоҷикистон, инчунин корхонаҳои давлатӣ тибқи меъёрҳои, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст;

- даромад аз фурӯши захираву пасандозҳои давлатӣ, *фоизҳо* аз депозитҳо ва сармоягузориҳои давлатӣ, дивидендҳо аз дороиҳои молиявӣ (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- иҷорапулӣ барои истифодабарии молу мулкҳои ҷумҳуриявӣ;

- воридоти маблағи бо тартиби ҷазои ҷиноятӣ ва маъмурӣ ба фоидаи давлат ситонидашаванда;

- воридоти маблағҳо аз дигар манбаъҳои, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардаанд, аз ҷумла, ҷарима, пеняҳо ва фоизҳо барои риоя накардани ўҳдадорӣҳои шартномавӣ, ҷаброни зараре, ки ба буҷети ҷумҳуриявӣ дар натиҷаи вайрон кардани интизоми молиявӣ расонида шудааст.

4. Ба даромадҳои буҷети ҷумҳуриявӣ аз ҳисоби манбаъҳои ғайрибуҷетӣ ҳамчунин инҳо тааллуқ доранд:

- грантҳо ва дигар маблағҳои беподош, ки аз шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ ва ҳукуматҳои давлатҳои дигар ворид мешаванд;

- маблағҳои, ки дар натиҷаи ҳисоббаробаркунии байни буҷетҳои ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ ворид мешаванд;

- маблағҳои, ки аз истифода ва фурӯши молу мулк ворид мешаванд, инчунин қарзгирии давлатии дохилӣ ва берунӣ, ки дар буҷети ҷумҳуриявӣ берун аз даромад ҳамчун манбаи маблағгузориҳои касри буҷет истифода мешавад.

Моддаи 11. Даромадҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ

1. Даромадҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ аз ҳисоби манбаъҳои зерин ташкил меёбанд:

- андозу пардохтҳои махсуси мақсаднок ва ҳатмӣ, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст;

- маблағҳои ихтиёран супурдаи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;

- маблағҳои буҷети давлатӣ;

- даромадҳо аз фаъолияти соҳибқорие, ки фонди дахлдор ҳамчун шахси ҳуқуқӣ амалӣ мегардонад;

- даромадҳои дигари муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон.

2. Даромадҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ дар буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҳисоб гирифта мешаванд.

3. Ҷамъоварӣ ва назорати пардохтҳои ҳатмиро ба буҷети фондҳои мақсадноки давлатӣ мақоми ваколатдори давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ мегардонад.

Моддаи 12. Даромадҳои бучетҳои маҳаллӣ

1. Даромадҳои бучетҳои маҳаллӣ аз даромадҳои андозӣ ва ғайриандозӣ, инчунин аз воридоти маблағ аз ҳисоби андозу пардохтҳои танзимшавандаи умумидавлатӣ ва пардохтҳои дигар иборат мебошанд.

2. Ба даромадҳои андозии бучетҳои маҳаллӣ инҳо дохил мешаванд:

- андозҳои маҳаллӣ ва дигар пардохтҳои ҳатмӣ ба бучети маҳаллӣ, ки номгуи онҳоро қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд;

- даромадҳо аз андозу пардохтҳои танзимшавандаи умумидавлатӣ, ки бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бучети давлатӣ барои *соли молиявии навбатӣ* муайян гардида, ба бучетҳои маҳаллӣ дода мешаванд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- бочи давлатӣ, ба истиснои бочи давлатие, ки мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* ба бучети ҷумҳуриявӣ ворид карда мешавад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

3. Ба даромадҳои ғайриандозии бучетҳои маҳаллӣ инҳо дохил мешаванд:

- даромад аз бучети ҷумҳуриявӣ, ки дар шакли кӯмаки молиявии беподош (дотатсия), мусоидати молиявӣ (субвенсия), кӯмаки молиявӣ (субсидия), инчунин дар шакли ҳисоббаробаркунии мутақобила ба бучети маҳаллӣ ворид мешавад;

- иҷорапулӣ барои истифодабарии молу мулки маҳаллӣ;

- даромад аз хизматрасониҳои пулакие, ки мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, ташкилотҳои бучетии аз ҳисоби бучетҳои маҳаллӣ маблағгузоришаванда ба анҷом мерасонанд;

- воридоти маблағ аз дигар манбаъҳои маҳаллӣ, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардаанд, аз ҷумла ҷаримаҳо, пеня ва фоизҳо барои риоя накардани ўҳдадорӣҳои шартномавӣ, барқарор намудани зарари дар натиҷаи вайрон кардани интизоми молиявӣ ба бучетҳои маҳаллӣ расонидашуда;

- даромадҳо аз манбаъҳои ғайрибучетӣ - грантҳо, дигар пардохтҳои беподош аз шахсони воқеӣ, ҳуқуқӣ ва ташкилотҳои байналмилалӣ.

БОБИ 4. ХАРОҶОТИ БУҶЕТИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 13. Асос ва принципҳои ташаккули хароҷоти бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Ташаккули хароҷоти бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба принципҳои ягонагии сохтор, шакл ва усулу воситаҳои фаъолият, меъёрҳои ҳадди ақали стандартҳои иҷтимоии давлатии таъминоти бучетӣ, хароҷоти молиявӣ барои хизматрасониҳои давлатӣ, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар кардааст, асос меёбад.

Моддаи 14. Хароҷоти ҷорӣ ва асосии бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Хароҷоти бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба аҳамияти иқтисодӣ ба хароҷоти ҷорӣ ва хароҷоти асосӣ тақсим мешавад.

2. Ба гурӯҳ ҷудокунии хароҷоти ҷорӣ ва асосии бучет тибқи гурӯҳбандии иқтисодии хароҷоти бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

3. Хароҷоти ҷорӣ - қисми хароҷоти бучет, ки барои таъмини фаъолияти ҷорӣ мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, ташкилотҳои бучетӣ ва фондҳои мақсадноки давлатӣ муқаррар гардида, барои дастгирии сатҳҳои дигари низоми бучети давлатӣ, соҳаҳои алоҳидаи истеҳсолот бо тариқи расонидани кӯмаки молиявии беподош (дотатсия), мусоидати молиявӣ (субвенсия) ва кӯмаки молиявӣ (субсидия) истифода мешавад.

4. Ба хароҷоти ҷорӣ инчунин хароҷоте мансуб мебошанд, ки тибқи гурӯҳбандии бучетӣ ба хароҷоти асосӣ дохил нашудааст.

5. Хароҷоти асосӣ - хароҷоти бучет, ки барои маблағгузориҳои рушди фаъолияти сармоягузорӣ таъин гардидааст. Ба хароҷоти асосӣ инҳо дохил мешаванд:

- хароҷоте, ки тибқи барномаҳои сармоягузориҳои тасдиқшуда барои маблағгузориҳои шахсони ҳуқуқии амалкунанда ё аз нав таъсисёфта таъин шудааст;

- маблағҳои маҳаллӣ, ки ба шахсони ҳуқуқӣ ҳамчун қарз барои маблағгузориҳои рушд дода мешаванд;

- хароҷоти вобаста ба таъмири асосӣ ва хариди воситаҳои асосӣ;

- хароҷоте, ки хангоми иҷрои он молу мулки мутаносибан ба моликияти ҷумҳуриявӣ ва коммуналӣ мансуббуда афзоиш меёбад;

- хароҷоти дигаре, ки тибқи гурӯҳбандии иқтисодии буҷетӣ ба хароҷоти асосӣ дохил карда шудааст.

6. Дар таркиби хароҷоти асосӣ мумкин аст фондҳои рушд таъсис дода шаванд.

Моддаи 15. Шаклҳои хароҷоти буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон

Хароҷоти буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаклҳои зайл амалӣ карда мешавад:

- маблағҷудокуни барои таъмини ташкилотҳои буҷетӣ;

- маблағҳо барои пардохти мол (кор ва хизматрасони)-ҳое, ки шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар асоси шартномаҳои давлатӣ ва маҳаллӣ иҷро мекунанд;

- интиқоли маблағ (трансферт)-ҳо ба аҳоли;

- маблағҷудокуни барои ҷуброни хароҷоти иловагӣ, ки вобаста ба қабули қарор аз ҷониби мақомоти ҳокимияти давлатӣ пеш меояд ва дар натиҷа боиси афзоиши хароҷот ё кам шудани даромад мегардад;

- қарзи буҷетӣ ба шахсони ҳуқуқӣ, аз ҷумла қарзи андоз, батаъхирандозӣ ва тамдиди мӯҳлат барои супоридани андозу пардохтҳо ва дигар ӯҳдадорихо;

- мусоидати молиявӣ (субвенсия) ба шахсони ҳуқуқӣ;

- кӯмаки молиявӣ (субсидия) ва қарз ба шахсони воқеӣ;

- маблағгузори сармояи оинномавии шахсони ҳуқуқӣ амалкунанда ва аз нав таъсисёбанда;

- қарзи буҷетӣ, кӯмаки молиявии беподош (дотатсия), мусоидати молиявӣ (субвенсия), кӯмаки молиявӣ (субсидия) *ба сатҳҳои дигари низоми буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва фондҳои мақсадноки давлатӣ (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316);*

- қарздиҳӣ ба давлатҳои дигар;

- маблағҳо барои хизматрасонӣ ва пардохти ӯҳдадорихо қарзӣ, пардохти фоизи онҳо, аз ҷумла барои иҷрои кафолати мақомоти давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ.

Моддаи 16. Хароҷоти буҷети ҷумҳуриявӣ

Аз ҳисоби буҷети ҷумҳуриявӣ танҳо хароҷоти намудҳои зерини фаъолият маблағгузорӣ карда мешаванд (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316):

- таъмини фаъолияти Маҷлиси миллии Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Маҷлиси намоёндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Комиссияи марказии интиҳобот ва раёйпурсии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти идоракунии давлатӣ, хароҷоти дигари дорои аҳамияти умумидавлатӣ аз рӯи феҳристе, ки хангоми қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* муайян карда мешавад (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- фаъолияти низоми судии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- амалӣ намудани фаъолияти байналмилалӣ, таъмини молиявии иҷрои шартномаҳои байналмилалӣ ва шартномаҳо бо ташкилотҳои байналмилалӣ молиявӣ, ҳамкориҳои байналмилалӣ фарҳангӣ, илмию иттилоотии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ, ки хангоми қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* муайян карда мешаванд (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- мудофия ва таъмини амнияти давлат, ба ғайр аз хароҷоте, ки бо қарори мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ барои ҳамин мақсадҳо амалӣ карда мешавад;

- таҳқиқоти бунёдӣ ва дастгирии пешрафти илмию техникӣ;

- дастгирии давлатии инфрасохторҳои нақлиётӣ ва сӯзишворию энергетикӣ дорои аҳамияти умумидавлатӣ;

- барномаҳои умумидавлатӣ оид ба рушди кишоварзӣ ва таъмини амнияти озуқаворӣ;

- хароҷоти дорои аҳамияти умумидавлатӣ оид ба ҳифзи табиат ва муҳити зист;

- бартараф намудани оқибатҳои вазъияти фавқулодда ва офатҳои табиӣ;

- ташаққули моликияти ҷумҳуриявӣ ва маблағгузори ташкилотҳои, ки дар ихтиёри мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ буда, ба моликияти давлатӣ мансубанд;

- хизматрасонӣ ва пардохти қарзи давлатӣ;

- ҷуброни хароҷоти фондҳои мақсадноки давлатӣ оид ба пардохти нафақа ва кӯмакпулӣ, дигар пардохтҳои иҷтимоӣ, ки мутобиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҳисоби буҷети ҷумҳуриявӣ маблағгузорӣ мешаванд;

- пурра кардани захираҳои давлатии металлҳои қиматбаҳо ва сангҳои қиматбаҳо, захираи моддии давлатӣ;
- гузаронидани интиҳоботу раёипурсиҳо;
- барномаҳои умумичумхуриявии сармоягузорӣ;
- таъмини иҷроии қарорҳои мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, ки ба афзоиши хароҷоти буҷет ё камшавии даромади буҷет оварда мерасонанд;
- таъмини иҷроии ваколатҳои алоҳидаи давлатӣ, ки амалӣ гардонидани онҳо ба сатҳи дигари мақомоти ҳокимияти давлатӣ вогузор шудааст;
- дастгирии молиявии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- ҳисоботи расмии омор;
- дигар хароҷоти дорои аҳамияти умумидавлатӣ.

Моддаи 17. Хароҷоти фондҳои мақсадноки давлатӣ

Маблағҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ танҳо барои иҷроии амалҳои истифода мешаванд, ки бо қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи буҷети фондҳои мазкур муайян гардида, бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* тасдиқ карда шудаанд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

Моддаи 18. Хароҷоти буҷетҳои маҳаллӣ

Аз ҳисоби буҷетҳои маҳаллӣ танҳо хароҷоти намудҳои зерини фаъолият маблағгузорӣ карда мешавад:

- таъмини фаъолияти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- таъмини фаъолияти мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот;
- ташаққули моликияти коммуналӣ дар маҳалҳо ва идоракунии он;
- ташкил, таъмини фаъолият ва рушди муассисаҳои маориф, тандурустӣ, фарҳанг, варзиш ва тарбияи ҷисмонӣ, матбуот ва нашрияҳои даврӣ, дигар муассисаҳои маориф, ки ба моликияти коммуналӣ мансубанд ё дар ихтиёри мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошанд;
- рушди хоҷагии манзилию коммуналӣ;
- сохтмони роҳҳои дорои аҳамияти маҳаллӣ ва нигоҳдории онҳо;
- ободонӣ ва кабудизоркунии дар маҳалҳо;
- ташкили истифода ва коркарди партовҳои рӯзгор;
- ташкили хизматрасонии нақлиётӣ ба аҳоли ва муассисаҳои маориф, ки ба моликияти коммуналӣ мансубанд ё дар ихтиёри мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ мебошанд;
- ҳифзи табиат дар маҳалҳо;
- амалигардонии барномаҳои мақсадноки мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- хизматрасонии қарзи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва пардохти он;
- қўмакҳои молиявии беподош (трансфертҳо) ба аҳоли;
- гузаронидани интиҳоботи мақомоти намоёндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- маблағгузории қарорҳои дигари мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва хароҷоти дигар, ки мутобиқи гурӯҳбандии буҷетии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба масъалаҳои дорои аҳамияти маҳаллӣ мансуб дониста шудаанд.

Моддаи 19. Хароҷоти якҷояи буҷети ҷумхуриявӣ ва буҷетҳои маҳаллӣ

1. Аз ҳисоби буҷети ҷумхуриявӣ ва буҷетҳои маҳаллӣ хароҷоти якҷояи намудҳои зерини фаъолият маблағгузорӣ карда мешавад:

- дастгирии давлатии соҳаҳои саноат, сохтмон, кишоварзӣ, энергетика, нақлиёт, алоқа ва хоҷагии роҳ;
- таъмини фаъолияти ҳифзи ҳуқуқ;
- таъмини бехатарии зидди сӯхтор;
- таъмини фаъолияти илмию таҳқиқотӣ, таҷрибавию конструкторӣ, лоиҳақошию таҳқиқотӣ, ки пешрафти илму техникаро таъмин менамоянд;
- таъмини ҳифзи иҷтимоии аҳоли, маориф, тандурустӣ, фарҳанг ва варзиш;
- таъмини ҳифзи табиат, ҳифз ва таҷдиди сарватҳои табиӣ, фаъолияти обухавошиносӣ;
- таъмини пешгирӣ ва бартараф кардани оқибатҳои вазъияти фавқулӯда ва офатҳои табиӣ;
- рушди инфрасохтори бозор;
- таъмини фаъолияти воситаҳои ахбори омма;

- кӯмаки молиявӣ ба дигар бучетҳо;
- хароҷоти дигар, ки дар ихтиёри якҷояи мақомоти ҳокимият, идоракунии давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот мебошад.

2. Тақсим ва вобаста кардани хароҷоти дар моддаи мазкур ифодаёфта байни бучетҳои сатҳҳои мухталифи низоми бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки масъалаҳои идораи якҷояро танзим менамояд, инчунин бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* тасдиқ карда мешавад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

3. Тартиби мувофиқаи тақсимот ва вобаста кардани хароҷот дар идоракунии муштарак мақомоти ҳокимият, идоракунии давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

БОБИ 5. МУВОЗИНАТИ БУЧЕТҲО

(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)

Моддаи 20. Барзиёдии (профисити) бучет

1. Зиёд будани даромади бучет нисбат ба хароҷоти он барзиёдии (профисити) бучет мебошад. Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва бучети ҷумҳуриявӣ ва бучетҳои маҳаллӣ метавонанд бо барзиёдӣ (профисит) таҳия ва тасдиқ карда шаванд.

2. Барзиёдии (профисити) бучети ҷумҳуриявӣ ва бучетҳои маҳаллӣ метавонад ҳамчун депозит дар Бонки миллии Тоҷикистон, бонкҳои дигар ва ташкилотҳои қарзии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷойгир карда шавад ва ё бо қарори дахлдори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ё мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ба мақсадҳои зерин равона карда шавад:

- пӯшонидани касри бучети дахлдор дар *соли молиявии навбатӣ* (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);
- барҳамдиҳии оқибатҳои ҳолатҳои фавқуллода, офатҳои табиӣ ва дигар хароҷоти пешбинишуда.

Моддаи 21. Касри бучет ва манбаъҳои маблағгузориҳои он

1. Барзиёдии хароҷоти бучет нисбати даромади он касри бучет мебошад.

2. Дар ҳолати қабули бучет барои *соли молиявии навбатӣ* бо барзиёдии хароҷот нисбати даромад манбаъҳои маблағгузориҳои касри бучети мазкур бо қонун (қарор) дар бораи бучети дахлдор тасдиқ карда мешаванд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

3. Хароҷоти ҷорӣ бучетҳои маҳаллӣ аз маҷмӯи даромадҳои бучетҳои мазкур зиёд шуда *наметавонанд* (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

4. Маҷмӯи касри бучети ҷумҳуриявӣ аз ҳаҷми умумии маблағгузориҳои бучетӣ ва хароҷот барои пардохти хизматрасонии қарзи давлатӣ зиёд шуда наметавонад.

5. Маҷмӯи касри бучетҳои маҳаллӣ аз ду ҷиҳати ҳаҷми даромади онҳо, ба истиснои кӯмаки молиявӣ аз бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон зиёд шуда наметавонад.

6. Воридот аз манбаъҳои маблағгузориҳои касри бучетҳои маҳаллӣ танҳо барои маблағгузориҳои хароҷоти сармоягузорӣ равона карда мешаванд. Истифодаи он барои маблағгузориҳои хароҷоти хизматрасонӣ, пӯшонидан ва пардохти қарзи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ манъ аст.

7. Ба манбаъҳои маблағгузориҳои касри бучети ҷумҳуриявӣ инҳо мансубанд:

1) Манбаъҳои дохилӣ:

- қарзхое, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ташкилотҳои қарзӣ бо асъори миллии мегирад;
- векселҳои давлатӣ, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бо асъори миллии дар шакли коғазҳои қиматнок мебарорад;

- депозитҳои маблағҳои бучетӣ ба ҳолати аввали соли бучетӣ дар Бонки миллии Тоҷикистон ва бонкҳои дигар ё ташкилотҳои қарзии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- қарзҳои бучетӣ, ки аз сатҳҳои болоии низоми бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон гирифта мешаванд.

2) Манбаъҳои берунӣ:

- коғазҳои қиматноки давлатӣ, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли коғазҳои қиматнок бо асъори хориҷӣ мебарорад;

- қарзҳои давлатҳои дигар, бонкҳо, ташкилотҳои байналмилалӣ молиявӣ ва ғайрирезидентҳо, ки бо асъори хориҷӣ гирифта мешаванд.

БОБИ 6. ҚАРЗИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 22. Қарзи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, таркиб ва шаклҳои он
(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)

1. Қарзи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ӯҳдадорихои қарзии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар назди шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, давлатҳои дигар, ташкилотҳои байналмилалӣ молиявӣ, дигар субъектҳои ҳуқуқи байналмилалӣ иборат мебошад.

2. Қарзи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон пурра ва бе ягон шарт аз ҳисоби молу мулкӣ дар моликияти давлатбуда таъмин карда мешавад.

3. Ҳуқуқи қарзгирии давлатии дохилӣ ва берунӣ, сохтор, тартиби хизматрасонӣ, ҳисоби бақайдгирӣ, таҷдиди сохтори он, чудо кардани қарз ба давлатҳои дигар ва ташкилотҳои байналмилалӣ бо қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.

БОБИ 7. МУНОСИБАТҲОИ БАЙНИБУЌЕТӢ

Моддаи 23. Асосҳои муносибатҳои байнибуҷетӣ

1. Муносибатҳои байни мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, мақомоти идоракунии фондҳои мақсадноки давлатӣ, *ки дар раванди буҷетӣ ба амал меоянд*, муносибатҳои байнибуҷетӣ мебошанд (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).

2. Муносибатҳои байнибуҷетӣ ба принципҳои зерин асос меёбанд:

- ба сатҳҳои муайяни низоми буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон тақсим ва вобаста кардани даромадҳо ва хароҷоти буҷетҳо;

- дар асоси ҳудудгузориҳои доимӣ ва аз рӯи меъёрҳои муваққатӣ тақсим намудани даромадҳои танзимкунанда дар байни сатҳҳои мухталифи низоми буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- баробарии ҳуқуқҳои буҷетии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва фондҳои мақсадноки давлатӣ;

- баробар кардани сатҳи ҳадди ақали таъминоти буҷетии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;

- баробарии ҳамаи буҷетҳо дар муносибатҳои тарафайн бо буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Андозҳои маҳаллӣ пурра ба буҷетҳои маҳаллӣ гузаронида мешаванд. Тақсими андозҳои умумидавлатӣ дар байни буҷети ҷумҳуриявӣ ва буҷетҳои маҳаллӣ салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, ҳамасола бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* тасдиқ карда мешавад (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).

Моддаи 24. Шаклҳои кӯмаки молиявӣ ба буҷетҳои маҳаллӣ

1. Кӯмаки молиявӣ ба буҷетҳои маҳаллӣ дар шаклҳои зерин расонида мешавад:

- кӯмаки молиявии беподош (дотатсия) - барои баробар кардани ҳадди ақали таъминоти буҷетии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, маблағгузориҳои ҳадди ақали стандартҳои давлатии иҷтимоӣ, ки масъулияти маблағгузориҳои онҳо ба зиммаи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ гузошта шудааст;

- мусоидати молиявӣ (субвенсия) - барои маблағгузориҳои хароҷоти алоҳидаи мақсаднок;

- қарзи буҷетӣ - барои *пӯшонидани* тафовути муваққатии ҳазинавӣ, ки дар *раванди* иҷроии буҷетҳои маҳаллӣ ба вучуд меояд (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- дигар шаклҳои кӯмаки молиявӣ, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

2. Тартиби расонидани кӯмаки молиявӣ, андозаи он дар шаклҳои кӯмаки молиявии беподош (дотатсия) ва мусоидати молиявӣ (субвенсия) бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* муайян карда мешаванд (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).

3. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои бартараф кардани тафовути ҳазинавӣ дар ҳазинадорӣ дар раванди иҷроии буҷетҳои маҳаллӣ ҳуқуқ дорад ба буҷетҳои маҳаллӣ қарзи муваққатӣ (ссуда) чудо намояд, ки дар давоми соли молиявии қорӣ баргардонида мешавад.

БОБИ 8. РАВАНДИ БУЌЕТӢ ДАР ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)

Моддаи 25. Иштирокчиёни раванди буҷетӣ

(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)

Дар *раванди* буҷетӣ инҳо иштирок мекунанд **(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)** :

- Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (мақомоти молия);
- дигар мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ;
- *субъектҳои низомӣ* танзими пулиро қарзӣ ва асъорӣ **(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)**;
- мақомоти намояндагӣ ва иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- мақомоти идоракунии фондҳои мақсадноки давлатӣ;
- тақсимкунандагони асосӣ, тақсимкунандагон ва гирандагони маблағҳои буҷетӣ;
- ташкилотҳои буҷетӣ, корхонаҳои воҳиди давлатии ҷумҳуриявӣ ва маҳаллӣ, ташкилотҳои қарзӣ, ки бо маблағҳои буҷетӣ фаъолият мекунанд;
- мақомоти дигар, ки қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон салоҳияти соҳаи идоракунии молия, буҷет ва андозро ба зиммаи онҳо гузоштааст.

Моддаи 26. Салоҳияти Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- бо пешниҳоди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатиро* қабул мекунад **(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)**;

- назорати иҷрои буҷетро амалӣ менамояд;
- истифодабарии маблағҳои буҷетиро аз ҷониби маблағгирандагон таҳлил мекунад ва ҳангоми зарурат натиҷаи таҳлиро баррасӣ менамояд;
- бо пешниҳоди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба додан ё гирифтани қарзи давлатӣ ризоят медиҳад;
- ҳисоботи иҷрои Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро барои соли гузаштаи молиявӣ тасдиқ мекунад;
- салоҳиятҳои дигареро, ки Қонуни мазкур, қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи молия ва буҷет, инчунин дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудаанд, амалӣ мекунад.

2. Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон нисбат ба фондҳои мақсадноки давлатӣ низ чунин салоҳиятро амалӣ менамояд.

Моддаи 27. Салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон:

- татбиқи сиёсати ягонаи *давлатии* молиявӣ, андозӣ, буҷетӣ ва пулиро қарзиро таъмин менамояд **(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)**;

- ҳамасола дар бораи тартиби таҳияи лоиҳаи буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои давраи навбатии банақшагирии буҷетӣ қарор қабул мекунад;

- лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатиро* бо лоиҳаи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва дигар ҳуҷҷату маводи зарурӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод мекунад **(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)**;

- пас аз қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* дар бораи таъмини иҷрои он қарор қабул мекунад, инчунин дар доираи сатҳи касри буҷети тасдиқгардида грантҳо ва қарзҳоро аз манбаҳои дохилию берунӣ барои маблағгузори он ҷалб менамояд **(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)**;

- оид ба лоиҳаи қонунҳое, ки дар онҳо тағйироти даромад ва хароҷоти аз ҳисоби маблағҳои буҷети давлатӣ пардохтшаванда пешбинӣ мегарданд, ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон хулоса пешниҳод менамояд;

- оид ба додан ё гирифтани қарзи давлатӣ ризояти Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистонро мегирад;

- афзалияти қарзгирии давлатӣ ва қарзгирии кафолатноки давлатиро муайян намуда, тартиби идоракунии қарзгирии мазкур ва амалӣ намудани онро таъмин менамояд;

- ҳисоботро оид ба иҷрои буҷети давлатии соли гузаштаи молиявӣ барои тасдиқ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд;
- тартиби ташкил ва барҳамдиҳии фондҳои мақсадноки давлатӣ, идоракунии фаъолият ва баррасии ҳисоботи онҳоро муайян менамояд;
- лоиҳаи қонунҳоро оид ба ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* таҳия намуда, бо хуччату маводи зарурӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);
- салоҳиятҳои дигареро, ки Қонуни мазкур ва қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба танзими муносибатҳои ҳуқуқии андоз ва буҷет муқаррар намудаанд, амалӣ менамояд.

Моддаи 28. Ваколатҳои мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

- Мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ:- буҷети маҳаллиро мустақилона тасдиқ намуда, иҷрои онро назорат мекунад ва ҳангоми зарурат ба он тағйиру иловаҳо ворид менамоянд;
- ба мақомоти болоӣ дар хусуси ворид намудани нишондиҳандаҳои буҷети тасдиқнамудаи Маҷлиси вакилони халқи дахлдор ба буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумот пешниҳод менамоянд;
 - маблағҳои буҷетро мувофиқи гурӯҳбандии буҷетӣ тақсим намуда, барои истифодабарии самарабахши маблағҳои мазкур ҷавобгар мебошанд;
- (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);
- мувофиқи талаботи Қонуни мазкур ва санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ваколатҳои дигарро амалӣ менамоянд.

Моддаи 29. Ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ

- Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ:
- қоидаҳои умумии ташкили муносибатҳои молиявӣ буҷетии маҳаллиро муқаррар менамоянд;
 - захираҳои молиявии мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатиро идора мекунад;
- *маблағҳои буҷетиро мутобиқи гурӯҳбандии буҷетӣ тақсим намуда, барои истифодаи босамари онҳо масъул мебошанд* (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);
- ҳар сол лоиҳаи буҷети маҳаллиро барои *соли молиявии навбатӣ* ба Маҷлиси вакилони халқи дахлдор пешниҳод мекунад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);
 - меъёрҳои таъминоти буҷетии маҳаллиро дар асоси меъёрҳои ҳадди ақали стандартҳои иҷтимоии давлатии таъминоти буҷетии аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқгардида таҳия ва тасдиқ намуда, бо назардошти онҳо лоиҳаи буҷети маҳаллиро таҳия менамоянд;
 - оид ба ворид намудани тағйиру иловаҳо ба қарори Маҷлиси вакилони халқи дахлдор дар бораи буҷетҳои маҳаллӣ тақлифҳо пешниҳод менамоянд;
 - иҷрои буҷетҳои маҳаллӣ, аз ҷумла ҷамъовариҳои даромадҳоро назорат менамоянд;
 - қарзи мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатиро идора мекунад;
 - ваколатҳои дигарро, ки санадҳои мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ муайян кардаанд, амалӣ менамоянд.

Моддаи 30. Ваколатҳои Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон

- Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон:
- самтҳои асосии сиёсати *давлатии* молиявӣ буҷетӣ ва андозро таҳия ва ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);
 - роҳбарии методиро дар соҳаи таҳияи лоиҳаи буҷети давлатӣ амалӣ мегардонад;
 - тибқи тартиби муқарраргардида робитаи дутарафаи вилоят ва ноҳияҳоро дар *раванди* буҷетӣ танзим менамояд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);
 - нақши тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетӣ, тақсимкунандагони маблағҳои буҷетӣ ва гирандагони маблағҳои буҷетиро дар тайёр кардани буҷет, иҷрои буҷет, баҳисобгирӣ ва ҳисоботи муҳосибӣ танзим менамояд;
 - лоиҳаи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* ва лоиҳаи фондҳои мақсадноки давлатиро якҷоя бо мақомоти дахлдор таҳия намуда, тибқи тартиби муқарраргардида ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);
 - дурнамои даромад ва хароҷоти Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро барои со *соли молиявии навбатӣ* ва ду соли минбаъдаи он таҳия мекунад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- роҳбарии методиро барои таъмини иҷрои бучети давлатӣ амалӣ менамояд;
- рӯйхати бучетии *ҷамъбастии* бучети ҷумҳуриявиро тартиб медиҳад (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316);
- тибқи тартиби муқарраргардида барномаи қарзгирии давлатии дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон, шартҳо ва тартиби барориш ва паҳнкунии коғазҳои қиматнокро таҳия менамояд, ҳамчун эмитенти коғазҳои қиматноки давлатӣ фаъолият карда, барориши коғазҳои қиматнокро ба қайд мегирад;
- бо ташкилотҳои байналмилалӣ молиявӣ оид ба масъалаҳои молиявӣ ҳамкорӣ мекунад;
- барномаи қарзгирии давлатии берунии Ҷумҳурии Тоҷикистонро таҳия карда, оид ба ҷалб намудани захираҳои қарзи хориҷӣ чораҳои зарурӣ меандешад, барномаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистонро оид ба додани кафолати қарзҳо таҳия намуда, тартиби додани кафолатро муайян мекунад;
- роҳбарии методиро оид ба ҳисобгирии муҳосибӣ ва ҳисоботи шахсони ҳуқуқӣ, сарфи назар аз шакли ташкилию ҳуқуқии онҳо амалӣ менамояд, агар қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигарро пешбинӣ накарда бошад;
- ҳисоботро оид ба иҷрои Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд;
- тибқи тартиби муқарраргардида намудҳо, шаклҳои ба ҳисобгирӣ ва ҳисобот оид ба иҷрои бучетҳои сатҳҳои гуногуни низомии Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, сметаи хароҷоти ташкилотҳои бучетӣ, инчунин тартиби таҳияи онҳоро муайян менамояд;
- тибқи тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур иҷрои Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро таъмин намуда, иҷрои пешакӣ, ҷорӣ ва минбаъдаи онро назорат мекунад ва бо маблағҳои бучети ҷумҳуриявӣ амалиёт мегузаронад;
- ҳуқуқ дорад аз тақсимкунандагони асосӣ, тақсимкунандагону гирандагони маблағҳои бучетӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар бораи истифодаи маблағҳои бучети ҷумҳуриявӣ ва маълумоти дигари вобаста ба маблағгирӣ, маблағгузаронӣ, таъинот ва истифодаи маблағҳои мазкур ҳисобот талаб намояд;
- аз бонкҳои ваколатдор оид ба амалиёт бо маблағҳои бучетӣ ва маблағҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ маълумот талаб менамояд;
- ба тақсимкунандагони асосӣ, тақсимкунандагону гирандагони маблағҳои бучетӣ, Бонки миллии Тоҷикистон, Бонки давлатии амонатгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон "Амонатбанк" ва дигар ташкилотҳои қарзӣ оид ба бартараф кардани норасогиҳои ошкоршуда дар соҳаи қонунгузори бучетию молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод манзур менамояд;
- дар доираи салоҳияти худ тибқи тартиби муқарраргардида санадҳои меъёриро қабул мекунад, ки риояи онҳо барои тамоми мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, инчунин субъектҳои хоҷагидорӣ ҳатмӣ мебошад;
- аз мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, фондҳои мақсадноки давлатӣ барои таҳияи дурнамо ва лоиҳаи Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон маводи зарурӣ талаб карда мегирад;
- дар доираи меъёри (лимити) маблағҳои бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли дахлдор тасдиқшуда ва бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон маблағгузори бучетиро таъмин менамояд;
- аудити дохилии ташкилотҳои бучетиро, ки шӯъбаи аудити дохилӣ надорад, мегузаронад;
- таҳлил ва мониторинги вазъи молиявии маблағгирандагони бучетӣ, аз ҷумла онҳоеро, ки қарз, грантҳо, мусоидати молиявӣ (субвенсия), кӯмаки молиявӣ (субсидия) ва кафолатҳои давлатӣ мегиранд, мегузаронад;
- фаъолияти низомии аудити дохилро дар асоси стандартҳои байналмилалӣ, мақсаду принципҳои ва вазифаҳои ягонаи аудити дохилӣ таъмин менамояд;
- мониторинги мунтазами фаъолияти молиявӣ хоҷагии корхонаҳои азими давлатиро аз рӯи феҳристи тасдиқкардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мегузаронад;
- таҳлилҳои иқтисодиро оид ба иҷрои қисми даромади бучети давлатӣ, аз ҷумла оид ба воридоти андозҳо ва дигар пардохтҳои ҳатмӣ ба бучет мегузаронад;
- тибқи муқаррароти санадҳои меъёрии ҳуқуқии дахлдор гирандагони маблағҳои бучетиро аз мавқеи риояи шартҳои гирифтани маблағҳо ва истифодабарии самараноки онҳо месанҷад;
- идоракунии қарзи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамояд;

- ваколатҳои дигареро, ки Қонуни мазкур ва қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд, инчунин Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба зиммааш вогузор намудаанд, иҷро мекунад.

Моддаи 31. Ваколатҳои мақомоти назорати давлатии молиявӣ

Ваколатҳои мақомоти назорати давлатии молиявӣ бо Қонуни мазкур, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи назорати давлатии молиявӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон", «Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи Палатаи ҳисобҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон» ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд (ҚҶТ аз 12.11.2013с. №1027)

Моддаи 32. Ваколатҳои тақсимкунандаи асосии маблағҳои буҷетӣ

1. Ҳар як тақсимкунандаи асосии маблағҳои буҷетӣ ташкилоти буҷетӣ ва мувофиқан шахси ҳуқуқӣ ва воҳиди баҳисобгирӣ мебошад.

2. Тақсимкунандаи асосии маблағҳои буҷетӣ:

- истифодабарии самарабахш, таъсирнок ва мақсадноки маблағҳои буҷетӣ, аз ҷумла маблағҳои барои гирандагони маблағҳои буҷетии тобеи худ пешбинигардидаро таъмин менамояд;
- бо тартиби муқаррарнамудаи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон буҷети заминавии тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетиро таҳия менамояд ва банақшагирии хароҷоти буҷети дахлдорро амалӣ менамояд;

- иҷрои буҷети сохтори тобеи худ ва гирандагони маблағҳои буҷетиро ташкил менамояд, инчунин ҳисоботи буҷетии тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетиро ташаккул медиҳад;

- назорати молиявии дохилро дар соҳаи фаъолияти худ, инчунин дар соҳаи фаъолияти тақсимкунандагони маблағҳои буҷетӣ ва гирандагони маблағҳои буҷетии тобеи худ ташкил ва амалӣ менамояд.

3. Тақсимкунандаи асосии маблағҳои буҷетӣ, ки барои таҳия ва татбиқи сиёсати давлатӣ дар баҳши муайяни соҳаи буҷет масъул мебошад, ҳамчунин ӯҳдадориҳои зеринро амалӣ менамояд:

- бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар сол стратегияи миёнамӯҳлати хароҷоти буҷетии бахшҳои дахлдорро таҳия ва ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд;

- дар бораи самтҳои афзалиятноки хароҷоти буҷетӣ дар баҳши дахлдор пешниҳод манзур менамояд;

- бо тартиби муқаррарнамудаи мақомоти молияи давлатӣ буҷети заминавии бахшро таҳия намуда, банақшагирии хароҷоти дахлдори буҷетро амалӣ менамояд, инчунин банақшагирии хароҷоти сармоягузорию дар бахшҳо таъмин менамояд.

Моддаи 33. Ваколатҳои тақсимкунандаи маблағҳои буҷетӣ

1. Ҳар як тақсимкунандаи маблағҳои буҷетӣ ташкилоти буҷетӣ ва мувофиқан шахси ҳуқуқӣ ва воҳиди баҳисобгирӣ мебошад.

2. Тақсимкунандаи маблағҳои буҷетӣ:

- натиҷанокӣ, самарабахшӣ ва хусусияти мақсаднок доштани истифодабарии маблағҳои буҷетӣ, аз ҷумла маблағҳои барои гирандагони маблағҳои буҷетии ташкилотҳои тобеи худ пешбинишударо таъмин менамояд;

- бо тартиби муқаррарнамудаи тақсимкунандаи асосии болоии маблағҳои буҷетӣ оид ба масъалаҳои банақшагирии буҷетӣ ва иҷрои буҷет пешниҳод манзур менамояд;

- назорати дохилии молиявиро дар соҳаи фаъолияти худ, аз ҷумла дар фаъолияти ташкилотҳои тобеи гирандагони маблағҳои буҷетии худ ташкил ва амалӣ менамояд.

Моддаи 34. Ваколатҳои гирандаи маблағҳои буҷетӣ

1. Ҳар як гирандаи маблағҳои буҷетӣ ташкилоти буҷетӣ ва мувофиқан шахси ҳуқуқӣ ва воҳиди баҳисобгирӣ мебошад.

2. Гирандаи маблағҳои буҷетӣ:

- истифодабарии самаранок, таъсирбахш ва мақсадноки маблағҳои буҷетии барои ӯ ҷудошударо таъмин менамояд;

- сметаи хароҷотро дар доираи маблағҷудокуниҳои солона ва меъёри (лимити) семоҳа таҳия менамояд;

- аз рӯи хароҷоти маблағҳои бучетӣ мувофиқи сметаи хароҷоти тасдиқшуда амалиёт мегузаронад;
- мувофиқи қонунгузорӣ дар бораи хариди давлатӣ шартнома мебандад;
 - бо тартиби муқаррарнамудаи тақсимкунандаи асосии маблағҳои бучетӣ ё тақсимкунандаи маблағҳои бучетӣ оид ба масъалаи банақшагирии бучет ва иҷрои бучет пешниҳод манзур менамояд;
 - бо тартиби муқаррарнамудаи мақомоти молия оид ба хароҷоти маблағҳо ҳисобот пешниҳод менамояд;
 - фаъолияти низоми назорати дохило ро таъмин менамояд.
- 3. Гирандаи маблағҳои бучетӣ ӯҳдадор аст:
 - дархости бучетӣ ё дигар ҳуҷҷатҳоеро, ки ҳуқуқи гирифтани маблағи бучетиро тасдиқ мекунад, сари вақт пешниҳод намояд;
 - маблағҳои бучетиро, ки дар асоси бозпас гардонидан дода шудаанд, сари вақт ва пурра баргардонад;
 - фоизи истифодабарии маблағҳои бучетиро саривақт ва пурра пардохт намояд.

БОБИ 9. ТАРТИБИ ТАҲИЯИ ЛОИҲАИ БУЌЕТИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 35. Мақсади таҳияи лоиҳаи бучети давлатӣ Мақсади таҳияи лоиҳаи бучети давлатӣ таъмини муттаҳидкунӣ ва тақсимои самараноки захираҳои молиявии давлат дар дурнамои миёнамӯҳлат бо назардошти зарурати расидан ба стандартҳои ҳадди ақали иҷтимоии давлатӣ дар асоси меъёрҳои хароҷоти молиявӣ барои хизматрасонии давлатӣ ва дигар меъёрҳои муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи мақсадҳои дарозмӯҳлату миёнамӯҳлат ва афзалиятҳои сиёсати давлатӣ мебошад.

Моддаи 36. Муносибатҳои асосӣ нисбат ба таҳияи бучети давлатӣ

1. Лоиҳаи бучети давлатӣ бо назардошти дурнамои рушди иҷтимоию иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар асоси бузургии *ҳисоботи* бучети заминавӣ, афзалиятҳо ва самтҳои нави сиёсати давлатӣ дар давраи банақшагирии бучетӣ таҳия карда мешавад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).
2. Бучети заминавӣ - нишондиҳандаи ҳисобӣ барои ташаккули бучет, ки самтҳои асосии хароҷот, лоиҳа ва барномаҳоеро дар бар мегирад, ки маблағгузориҳои онҳо дар солҳои гузашта шурӯъ гардида, хароҷот барои афзалиятҳо ва самтҳои нави сиёсати давлатӣ ба онҳо дохил нестанд.
3. Афзалиятҳо ва самтҳои нави сиёсати давлатӣ дар давраи банақшагирии бучетӣ дар асоси Паёми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳуҷҷатҳои барномавии стратегии қабулгардидаи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ё тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд.
4. Лоиҳаи бучет дар давраи банақшагирии бучетӣ ҳамасола бо роҳҳои зерин таҳия карда мешавад:
 - аниқсозии нишондиҳандаҳои солҳои яқум ва дуҷуми давраи банақшагирии бучетӣ;
 - илова кардани нишондиҳандаҳои соли сеюми давраи банақшагирии бучетӣ.

Моддаи 37. Ташкили таҳияи бучети давлатӣ

Қорҳои таҳияи бучети давлатӣ аз ҷониби Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки он тартиб ва мӯҳлати ташаккули лоиҳаи бучетро тасдиқ менамояд, ташкил карда мешаванд. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои тақсимкунандагони асосӣ ва дигар иштирокчиёни *раванди* бучетӣ Дастурамали ташаккули лоиҳаи бучетро таҳия ва тасдиқ менамояд, ки дар он ҷадвал ва расмиёти омодагии бучети давлатӣ муайян карда мешаванд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

Моддаи 38. Раванди таҳияи бучети давлатӣ

(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)

1. *Раванди* таҳияи бучети давлатӣ аз ду марҳила иборат мебошад. Дар марҳилаи аввал Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон самтҳои асосии сиёсати *давлатии* молиявиро бучетӣ ва андозиро барои давраи банақшагирии бучетӣ таҳия намуда, онро барои баррасӣ ба Комиссияи доимоамалкунандаи бучетии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд. Самтҳои асосии сиёсати *давлатии* молиявиро қарзӣ ва андозӣ дар давраи банақшагирии бучетӣ барои ҳар як сол бояд маълумотҳои зеринро дар бар гиранд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**) :

- нишондиҳандаҳои буҷети давлатӣ аз рӯи даромад, хароҷот, каср ё барзиёдӣ, ҳаҷми қарзи давлатӣ;

- нишондиҳандаҳои ҳисобии буҷети заминавӣ;
- нишондиҳандаҳои сармоягузори давлатӣ;
- ҳаҷми умумии хароҷот барои татбиқи самтҳои нави сиёсати давлатӣ;
- пешниҳод оид ба самтҳои афзалиятноки хароҷот барои татбиқи самтҳои нави сиёсати давлатӣ, ки бо назардошти пешниҳодоти дахлдори тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетӣ омода шудаанд;
- ҳадди ниҳоии хароҷот аз рӯи нишондиҳандаҳои васеи гурӯҳбандии буҷетӣ;
- дигар маълумотҳо, ки барои таҳияи буҷети давлатӣ зарур мебошанд.

2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи тартиби муқарраргардида пас аз баррасии самтҳои асосии сиёсати *давлатии* молиявӣ қарзӣ ва андоз дар давраи банақшагирии буҷетӣ дар бораи маъқул донишони онҳо бо назардошти тағйиру иловаҳои зарурӣ ва *инчунин дар бораи наشري онҳо қарор қабул менамояд (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).*

3. Пас аз маъқул доништа шудани самтҳои асосии сиёсати *давлатии* молиявӣ қарзӣ ва андоз дар давраи банақшагирии буҷетӣ аз ҷониби Комиссияи доимоамалкунандаи буҷетии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳадди ниҳоии хароҷотро аз рӯи нишондиҳандаҳои васеи гурӯҳбандии буҷетӣ ба маълумоти тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетӣ мерасонад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

4. Дар давраи дуҷуми таҳияи буҷети давлатӣ дар асоси ҳадди ниҳоии тасдиқшудаи буҷетӣ тибқи тартиб ва мӯҳлатҳои муқаррарнамудаи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон тақсимкунандагони асосии маблағҳои буҷетӣ, ки масъули таҳия ва пешбурди сиёсати давлатӣ дар бахшҳои соҳаи буҷет мебошанд:

- стратегияи миёнамӯҳлати хароҷоти буҷети бахшҳои дахлдорро таҳия ва ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд;

- хароҷоти буҷетро мувофиқи гурӯҳбандии буҷетӣ тақсим ва дархости буҷетиро таҳия карда, ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

5. Нақшаҳои стратегии буҷетии бахшҳо бояд маълумоти зеринро дар бар гиранд:

- нишондиҳандаҳои хароҷоти буҷети бахшҳо мувофиқ ба гурӯҳбандии буҷетӣ;
- нишондиҳандаҳои иҷтимоию иқтисодии бахш ва индикаторҳои натиҷавӣ;
- тавсифи барномаҳо ва нишондиҳандаҳои асосии натиҷаҳои онҳо.

6. Мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ лоиҳаи буҷетҳои маҳаллиро оид ба даромад ва хароҷот мувофиқи гурӯҳбандии буҷетӣ ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

7. Дар ҳолати аниқ намудани нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ дар раванди таҳияи буҷети давлатӣ Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад, ки ба нишондиҳандаҳои буҷети давлатӣ ислоҳ ворид намояд.

8. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон сохтори ҷамъбасти хароҷотро оид ба нишондиҳандаҳои васеи гурӯҳбандии буҷетӣ ташаккул дода, лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро барои соли навбатии молиявӣ бо мактуби тавзеҳотии он таҳия ва ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд. Мактуби тавзеҳотӣ ба лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли навбатии молиявӣ бояд маълумоти зеринро дар бар гирад:

- самтҳои асосии сиёсати *давлатии* молиявӣ қарзӣ ва андозии аниқшуда (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- тавсифи хароҷот оид ба бахшҳои соҳаи буҷетӣ;
- инчунин маълумоти дигаре, ки барои баррасии лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатӣ барои соли *молиявии навбатӣ* зарур аст (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

9. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли *молиявии навбатиро* бо ҳуҷҷату маводи зарурии пешниҳодгардида баррасӣ намуда, пас аз маъқул донишони ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

Моддаи 39. Ҳуҷҷату маводе, ки зимни таҳияи лоиҳаи буҷети давлатӣ истифода мегарданд

1. Барои тартиб додани лоиҳаи буҷети давлатӣ ҳуҷҷату маводи зерин истифода карда мешаванд:
 - дурнамои инкишофи иҷтимоию иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли ҷорӣ, соли навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он;

- самтҳои асосии сиёсати молиявӣ бучетӣ ва андозии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявӣ навбатӣ* ва ду соли минбаъдаи он (**ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- барномаи давлатии сармоягузорӣ барои *соли молиявӣ навбатӣ* ва ду соли минбаъдаи он бо ҳаддҳои ниҳии мувофиқи маблағгузорӣ (**ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- барномаи қарзгирии давлатии дохилӣ ва берунӣ ва додани қарз ба дигар давлатҳо барои соли ҷорӣ, *соли молиявӣ навбатӣ* ва ду соли минбаъдаи он (**ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- нақшаҳои бучетии стратегии соҳаҳо (бахшҳо);

- лоиҳаи барномаи кафолатҳои давлатӣ дар давраи нақшавӣ;

- арзёбии талафи бучети давлатӣ аз ҳисоби имтиёзҳои андозии пешбинигардида;

- арзёбии иҷрои пешгуишавандаи бучет дар соли ҷорӣ молиявӣ;

- ҳуҷҷату маводи дигар, ки барои таҳияи бучети давлатӣ зарур мебошанд.

2. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад аз вазорату идораҳо, инчунин дигар тақсимкунандагони асосии маблағҳои бучетӣ ҳуҷҷатҳо ва маводи дигар, аз ҷумла асосноккуниҳои пардохтиро, ки барои таҳияи лоиҳаи бучети давлатӣ зарур мебошанд, талаб карда гирад. Вазорату идораҳо ва дигар тақсимкунандагони асосии маблағҳои бучетӣ вазифадоранд, ки дар мӯҳлатҳои муайянгардида маълумоти дархостшударо пешниҳод намоянд.

Моддаи 40. Тартиби таҳияи бучетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ

1. Бучетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ аз ҷониби мақомоте, ки ин фондҳоро идора менамоянд, мутобиқи низомномаи фондҳои мазкур тибқи тартиб ва мӯҳлатҳои муқаррарнамудаи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия карда мешаванд.

2. Дар ҳолати ба миён омадани муҳолифат байни Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоте, ки бучети фондҳои мақсадноки давлатиро таъмин менамоянд, Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба ин масъала қарори дахлдори худро қабул ва ба баррасии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд.

Моддаи 41. Таҳияи бучетҳои маҳаллӣ

1. Ҳангоми таҳияи лоиҳаи бучетҳои маҳаллӣ афзалиятҳои бучетии дар нақшаҳои бучетии стратегии соҳаҳо (бахшҳо) овардашуда ва меъёрҳои ҳадди ақали стандартҳои иҷтимоии давлатии таъминоти бучетӣ, *дурнамои рушди иқтимоиву иқтисодӣ ва самтҳои афзалиятноки барномаҳои рушди иқтимоиву иқтисодии минтақаҳо* ба инобат гирифта мешаванд (**ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

2. Бучетҳои маҳаллиро мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар асоси дастури методии тасдиқнамудаи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи талаботи Қонуни мазкур ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия менамоянд.

3. Барои таҳияи бучетҳои маҳаллӣ мақомоти молияи маҳаллии ҳокимияти давлатии дахлдор масъул мебошанд.

БОБИ 10. ПЕШНИҲОД, БАРРАСИҶ ВА ТАСДИҚИ БУЧЕТҲО

Моддаи 42. Тартиби пешниҳоди бучетҳои маҳаллӣ

1. Лоиҳаҳои бучетҳои маҳаллиро ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон раисони Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоятҳо, шаҳри Душанбе, шаҳру ноҳияҳои тобегӣ ҷумҳурии пешниҳод менамоянд. Лоиҳаҳои пешниҳодгардидаи бучетҳои маҳаллӣ бояд чунин маълумотро дар бар гиранд:

- нишондиҳандаҳои даромаду хароҷот барои *соли молиявӣ навбатӣ* ва давраи миёнамӯҳлат (**ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- ҳисоби маблағҳои зарурии кӯмаки молиявӣ беподош (дотатсия) ва мусоидати молиявӣ (субвенсия), ки аз бучети ҷумҳуриявӣ ҷудо карда мешаванд.

2. Нишондиҳандаҳои хароҷоти бучети маҳаллӣ аз рӯи бахшҳо (фаслҳои гурӯҳбандии функционалӣ) барои *соли молиявӣ навбатӣ* ва ду соли минбаъдаи он бо тақсимкунандагони асосии маблағҳои бучети ҷумҳуриявӣ дахлдор, ки барои муайян кардани (таҳия намудан ва гузаронидани) сиёсати давлатӣ дар бахшҳои соҳаи бучет масъул мебошанд, мувофиқа карда мешаванд (**ҚЧТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

3. Дар мавриди ба миён омадани муҳолифат байни Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ нисбат ба таҳияи лоиҳаи бучети маҳаллӣ, Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон доир ба ин масъала қарори дахлдори худро қабул ва ба баррасии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд.

4. Раисони шахру ноҳияҳои тобеи вилоят ва шаҳр нишондиҳандаҳои даромаду хароҷоти буҷетҳо а ҳисобҳоро оид ба онҳо мувофиқи талаботу қоидаҳои пешбининамудаи моддаи мазкур ба мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии болоӣ пешниҳод менамоянд.

Моддаи 43. Тартиби пешниҳоди лоиҳаи буҷети давлатӣ

1. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатиро* ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон то 20 сентябри соли қорӣ пешниҳод менамояд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқи тартиби муқарраргардида лоиҳаи пешниҳодгардидаи буҷети давлатӣ, буҷети ҷумҳуриявӣ ва буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатиро баррасӣ намуда, қарори дахлдор қабул мекунад.

3. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистонро барои *соли молиявии навбатӣ* ба баррасии Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар сол то 1 ноябри соли қорӣ пешниҳод менамояд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

Моддаи 44. Ҳуҷҷатҳо ва маводе, ки дар як вақт якҷоя бо лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешаванд

(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)

1. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми пешниҳоди лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли навбатии молиявӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуҷҷату маводи зеринро низ пешниҳод менамояд:

- ҷамъбасти пешакии рушди иҷтимоию иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар давраи гузаштаи соли қорӣ;

- дурнамои рушди иҷтимоию иқтисодии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли қорӣ, со *соли молиявии навбатӣ* ва ду соли минбаъдаи он (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- ҳисобот дар бораи баҳогузори хавфи фискалӣ;

- самтҳои асосии аниқшудаи сиёсати молиявӣ буҷетӣ ва андозии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* ва ду соли минбаъдаи он (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- лоиҳаи буҷети давлатӣ бо нишондиҳандаҳои васеи гурӯҳбандии буҷетӣ барои *соли молиявии навбатӣ* ва ду соли минбаъдаи он (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- нақшаҳои буҷетии стратегии соҳаҳо (бахшҳо);

- лоиҳаи барномаи қарзгирии давлатии берунӣ ва ба дигар давлатҳо додани қарз дар соли қорӣ, барои *соли молиявии навбатӣ* ва ду соли минбаъдаи он (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- лоиҳаи барномаи қарзгирии дохилӣ, ки барои пардохти касри буҷет дар соли қорӣ, барои *соли молиявии навбатӣ* ва ду соли минбаъдаи он пешбинӣ шудааст (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**);

- лоиҳаҳои қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи боздошти амал ё безътибор донишҷӯи қонунҳое, ки дар онҳо хароҷоти маблағ аз ҳисоби буҷети давлатӣ пешбинӣ мегардад;

- инчунин ҳуҷҷатҳои дигаре, ки барои баррасии лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* зарур мебошанд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

2. Ҳуҷҷатҳои алоҳидаи пешбининамудаи қисми 1 моддаи мазкур метавонанд ба таркиби ҳуҷҷатҳои шарҳдиҳандаи лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли навбатии молиявӣ илова карда шаванд.

3. Дар баробари пешниҳоди лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли навбатии молиявӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон метавонанд лоиҳаҳои қонунҳо дар бораи ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Кодекси андозии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кодекси гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон ва (ё) Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи дигар пардохтҳои ҳатмӣ ба буҷет" пешниҳод карда шаванд.

Моддаи 45. Фонди хароҷоти пешбининашуда

1. Фонди хароҷоти пешбининашуда ҳар сол ба ҳаҷми хароҷоти буҷети ҷумҳуриявӣ дохил карда мешавад. Андозаи фонди хароҷоти пешбининашуда наметавонад аз 0,5 фоизи даромади буҷети давлатӣ зиёд бошад. Тақсимот ва истифодабарии маблағҳои фонди хароҷоти пешбининашуда дар ихтиёри Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Маблағҳои фонди хароҷоти пешбининашуда барои

бартараф кардани оқибатҳои офатҳои табиӣ, паҳншавии бемориҳои сироятӣ, ки баъд аз қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* ва дигар ҳолатҳои дар буҷет пешбининашуда ба миён меоянд, сарф мегарданд (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

2. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар семоҳа ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи хароҷоти фонди хароҷоти пешбининашуда маълумот пешниҳод менамояд.

Моддаи 46. Фонди захиравии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Фонди захиравии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба андозаи 2 фоизи даромади буҷети давлатӣ муқаррар гардида, ба буҷети ҷумҳуриявӣ дохил мешавад.

2. Маблағҳои фонди захиравии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи амри Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон хароҷот карда мешаванд.

Моддаи 47. Фонди стабилизатсионии рушди иқтисодиёт

Бо мақсади дастгирии мӯътадиллии макроиқтисодӣ, таъмини устувории низоми молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба вучуд овардани кафолати иҷроии ӯҳдадорӣҳои давлат дар таркиби буҷети давлатӣ метавонад Фонди стабилизатсионии рушди иқтисодиёт таъсис дода шавад. Тартиби ташаккул ва истифодабарии Фонди стабилизатсионии рушди иқтисодиёт *бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шуда, андозаи маблағҳо барои фонди стабилизатсионӣ* ҳар сол дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ муқаррар* карда мешавад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

Моддаи 48. Фонди захиравии раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия

1. **Фонди захиравии раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия** ба андозаи 0,5 фоизи ҳаҷми даромади буҷети маҳаллии дахлдор муқаррар гардида, ба таркиби хароҷоти он дохил карда мешавад.

2. **Ба фонди захиравӣ раиси Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия ихтиёрдорӣ** менамояд.

3. **Истифодаи маблағҳои фонди захиравии раиси Вилояти Кӯҳистони Бадахшон, вилоят, шаҳри Душанбе, шаҳр ва ноҳия бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ** карда мешавад. (**ҚҶТ аз 19.03.2013с. №946**)

Моддаи. 49. Тартиби баррасӣ ва тасдиқи буҷетҳо

(**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**)

1. Тартиби баррасии лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* ва тасдиқи онро Қонуни мазкур муайян мекунад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

2. Тартиби баррасии лоиҳаи қарор дар бораи буҷети маҳаллӣ ва тасдиқи онро мутобиқи талаботи Қонуни мазкур санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ муайян мекунад.

3. Лоиҳаи буҷети фондҳои мақсадноки давлатӣ дар як вақт бо лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур баррасӣ ва тасдиқ карда мешавад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

4. Лоиҳаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ворид намудани тағйирот ба қонунгузории андоз ва гумруки Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки боиси тағйирёбии даромадҳои буҷети давлатӣ дар *соли молиявии навбатӣ* ё соли минбаъдаи он мегардад, то қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* аз ҷониби Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон баррасӣ карда мешавад (**ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316**).

5. Нишондиҳандаҳои буҷети давлатӣ барои соли навбатии молиявӣ дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* тасдиқ карда мешаванд. Нишондиҳандаҳои буҷети давлатӣ оид ба мавқеъҳои васеи гурӯҳбандии буҷетӣ барои

ду соли ояндаи баъди соли молиявии навбатӣ бо қарори Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешаванд (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).

Моддаи 50. Оқибатҳои қабул нашудани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ

(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)

1. Лоихаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии навбатӣ, ки аз ҷониби Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон то 31 декабри соли равон қабул нашудааст, мавриди амал қарор дода намешавад ва маблағгузориҳои хароҷот мутобики муқаррароти моддаи 53 Қонуни мазкур сурат мегирад (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).

2. Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисми 1 моддаи мазкур метавонад қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи маблағгузориҳои хароҷот аз бюҷети давлатӣ дар семоҳаи якуми соли молиявии навбатиро қабул намояд (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).

Моддаи 51. Ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор дар рафти иҷрои он

1. Лоихаҳои қонунҳо оид ба ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор аз рӯи тамоми масъалаҳои, ки мавзӯи танзими Қонуни мазкур мебошанд, аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешаванд (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).

2. Дар ҳолати кам ё барзиёд ворид шудани маблағҳо ба бюҷет, ки метавонад боиси тағйирёбии даромади бюҷети давлатӣ ба андозаи то 10 фоизи таъиноти солона нисбат ба бюҷети тасдиқшуда гардад, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад дар бораи ворид намудани тағйиру иловаҳо ба қисми даромад ва хароҷоти бюҷети давлатӣ ба тағйир ёфтани андозаи касри бюҷет қарор қабул намояд. Қарори мазкур дар давоми 5 рӯз ба маълумоти Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон расонида шуда, ҳатман нашр карда мешавад.

3. Дар ҳолати кам ё зиёд шудани воридоти маблағҳо ба бюҷет, ки метавонад боиси 10 фоиз ё аз он зиёд тағйир ёфтани даромад аз таъиноти солонаи тасдиқшудаи бюҷети давлатӣ гардад, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон лоихаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Қонун дар бораи бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор ё лоихаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бюҷети давлатии иловагии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдорро бо ҳуҷҷатҳои зарурӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд. Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон лоихаи Қонуни зикргардидаро бо тартиби ғайринабатӣ дар давоми 15 рӯз баррасӣ менамояд.

4. Агар лоихаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор дар мӯҳлати муқарраргардида қабул нашавад, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад, ки бо қабули қарори мувофиқ оид ба масоили мазкур хароҷоти бюҷети давлатиро мутаносибан кам ё зиёд намояд, агар дар Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

5. Ҳама гуна лоихаҳои қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти марказии ҳокимияти давлатӣ, ки ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешаванд, бояд ҳамзамон бо таъсири молиявии интизориҳои онҳо ба бюҷети давлатӣ пешниҳод гарданд, аз ҷумла:

- бо ҳисобҳои хароҷоти соли қорӣ, соли молиявии навбатӣ ва ду соли минбаъдаи он бо нишон додани номгӯи хароҷот ва омилҳои асосие, ки боиси ин хароҷот мегарданд, инчунин арзиши қиёсии ҳар як омилҳои хароҷот (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316);

- бо баҳодиҳии арзиши умумии татбиқи лоихаҳои дахлдор, қонунҳо ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ дар ояндаи дарозмӯҳлат.

6. Дар баробари ин ҳамчунин ба Қонуни амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бюҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли дахлдори молиявӣ бояд пешниҳодот дар хусуси пӯшонидани хароҷоти афзуда ё дар хусуси пӯшонидани талафоти даромадҳо ворид карда шаванд.

БОБИ 11. ИЧРОИ БУЌЕТИ ДАВЛАТИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Моддаи 52. Тартиби тасдиқи сметаи хароҷот

1. Пас аз тасдиқи буҷети давлатӣ Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар мӯҳлати на зиёда аз 10 рӯз ба тақсимкунандагони асосӣ, тақсимкунандагон ва гирандагони маблағҳои буҷетии буҷети ҷумҳуриявӣ дар хусуси маблағҳои барояшон пешбинишуда хабар медиҳад. Ташкилотҳои буҷетӣ дар доираи маблағҳои барояшон пешбинишуда сметаи хароҷоти худро таҳия ва тасдиқ намуда, дар мӯҳлати на зиёда аз 30 рӯзи пас аз тасдиқи буҷети давлатӣ онҳоро ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

2. Тартиби таҳия ва тасдиқи сметаи хароҷоти ташкилотҳои буҷетиро Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

Моддаи 53. Иҷрои буҷети давлатии тасдиқнашуда

1. Дар ҳолати буҷети давлатиро то 31 декабри соли равон тасдиқ накардани Маҷлиси намоёндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (мақоми молияи маҳаллӣ) ба ташкилотҳои буҷетӣ барои хароҷот ба миқдори аз дувоздаҳ як ҳиссаи хароҷоти буҷети соли гузашта барои ҳар моҳи пурра маблағ ҷудо менамояд.

2. Маблағгузориҳои моддаҳои ҳимояшавандаи хароҷот дар ҳаҷми пурраи соли гузашта анҷом дода мешавад. Хизматрасонии қарз, фоизи қарз ва пардохти ӯҳдадориҳои дигари давлатӣ, ки метавонанд боиси татбиқи мучозоти ҷаримавӣ гарданд, пурра иҷро карда мешаванд.

3. Даромадҳои воридшуда, дигар воридот ва хароҷот, ки то тасдиқи буҷети давлатӣ амалӣ гардидаанд, аз тарафи Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пас аз мавриди амал қарор гирифтани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* ба танзим дароварда мешаванд (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).

Моддаи 54. Ваколату масъулияти вазорату идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетӣ оид ба иҷрои буҷети давлатӣ

1. Вазорату идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетӣ хароҷоти худро мувофиқи сметаҳои тасдиқшуда амалӣ менамоянд.

2. Ташкилотҳои дахлдор ба воситаи ҳазинадориҳои марказии Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва шӯъбаҳои маҳаллии он маблағгузорӣ карда мешаванд.

3. Роҳбарони тақсимкунандагони асосӣ, тақсимкунандагон ва гирандагони маблағҳои буҷетӣ барои истифодабарии мақсаднок ва самарабахши маблағҳои буҷетӣ масъул мебошанд.

4. Ташкилотҳои буҷетӣ ҳуқуқ надоранд зиёдтар аз маблағҳои тасдиқкардаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор аз ҳисоби маблағҳои буҷети ҷумҳуриявӣ, буҷетҳои маҳаллӣ ва буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ ӯҳдадорӣ қабул намојанд.

Моддаи 55. Азнавтасимкунӣ ва маҳдудкунии маблағҷудокунии буҷетӣ дар раванди иҷрои буҷет

(ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316)

1. Хароҷоти тасдиқшудаи буҷетии вазорату идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетӣ метавонад дар ҳолатҳои пешбинишудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли дахлдори молиявӣ тибқи қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тағйир ёбад ва аз нав тақсим карда шавад.

2. Дар доираи сметаи хароҷоти вазорату идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетӣ азнавтасимкунии маблағҳо байни моддаҳои хароҷот бо иҷозати Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад.

3. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ дорад:

- дар ҳолати ошкор шудани далелҳои истифодабарии маблағҳои як моддаи хароҷот барои хароҷоти моддаи дигар, вайрон кардани талаботи идоракунии самарабахши молиявӣ то пурра баргараф намудани ин ҳолатҳои ошкоршуда амалиёти хароҷотиро аз рӯи моддаи дахлдор боздошт кунад ё маблағгузориҳои хароҷотро ба андозаи маблағҳои ошкоргардидаи ин моддаҳои хароҷотӣ кам намојад;

- дар ҳолати гузаштани мӯҳлати давомнокии даъво аз рӯи қарзҳои дебиторӣ ва кредиторӣ ташкилотҳои бучетӣ маблағзории моддаҳои хароҷотро, ки аз рӯи онҳо қарзҳои мазкур ба вучуд омадаанд, ба андозаи ҳамин қарзҳо кам кунад;

- дар ҳолатҳои пешбиниамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳангоми тағйирёбии ваколатҳои тақсимкунандаи асосӣ, тақсимкунанда ва гирандаи маблағҳои бучетӣ ё зиёд гардидани андозаи касри солони бучет бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон маблағзории бучетиро муваққатан манъ намояд, ҳаҷми маблағчудокунӣ ҳоро кам кунад ё вақти ҷудо намудани онҳоро тағйир диҳад.

4. Дар ҳолати азнавташкилдихӣ ё барҳамдиҳии ташкилотҳои бучетӣ Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба бучет дар доираи маблағҳои барои таъминоти онҳо ҷудошуда тағйироти дахлдор ворид месозад.

Моддаи 56. Иҷрои бучети ҷумҳуриявӣ

1. Бучети ҷумҳуриявӣ аз рӯи хароҷот тавассути низоми автоматикунонидашудаи ҳазинадорӣ давлатӣ дар доираи маблағҳои бучетӣ дар суратҳисоби ягонаи ҳазинадорӣ воқеан мавҷудбуда бо риояи ҳатмии марҳилаҳои асосии зерин иҷро карда мешавад:

- муқаррар намудани таъиноти бучетии тақсимкунандагони маблағҳои бучетӣ дар асоси рӯйхати тасдиқшудаи бучетӣ;

- расонидани маблағҳои бучетӣ ба тақсимкунандагони маблағҳои бучетӣ, инчунин тасдиқи сметаҳои бучетӣ аз ҷониби гирандагони маблағҳои бучетӣ;

- қабули ўҳдадорӣҳои пулӣ аз ҷониби гирандагони маблағҳои бучетӣ;

- тасдиқ ва санҷиши иҷрои ўҳдадорӣҳои пулӣ;

- иҷрои пардохтҳо (хароҷоти маблағҳои бучетӣ);

- истифодабарии мол (қор, хизматрасонӣ) бо мақсади амалӣ намудани вазифаи тақсимкунандагони маблағҳои бучетӣ ва татбиқи барномаҳои давлатӣ.

2. Ўҳдадорӣҳое, ки ташкилотҳо бе маблағчудокунӣ бучетии дахлдор ё бо барзиёдии ваколатҳои муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ва Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Бучети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли молиявии навбатӣ* қабул кардаанд, ўҳдадорӣҳои бучетӣ маҳсуб намеёбанд. Хароҷоти бучети ҷумҳуриявӣ барои пӯшонидани чунин ўҳдадорӣҳо амалӣ карда намешавад (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).

Моддаи 57. Иҷрои бучетҳои маҳаллӣ

Иҷрои бучети маҳаллӣ бо ҳамон тартибе амалӣ карда мешавад, ки барои иҷрои бучети умумиявӣ муқаррар гардидааст. Масъулияти иҷрои бучети маҳаллӣ ба зиммаи мақомоти молияи маҳаллӣ гузошта мешавад.

Моддаи 58. Иҷрои бучетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ

Бучетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ мутобиқи тартиби муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷро карда мешаванд. Масъулияти иҷрои бучетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ ба зиммаи мақомоте гузошта мешавад, ки *бучетҳои фондҳои мақсадноки давлатиро идора мекунанд* (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).

Моддаи 59. Ҷамъбаст ва таҳлили иҷрои бучети давлатӣ

1. Иҷрои бучети давлатиро Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷамъбаст ва таҳлил мекунад. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пас аз ҷамъбаст ва таҳлили ҳисоботи иҷрои бучети ҷумҳуриявӣ, бучетҳои маҳаллӣ ва бучетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ ҳар семоҳа ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи вазъи бучети давлатӣ бо ҷамъбасти афзоианда ахборот пешниҳод менамояд. Ахборот бояд чунин маълумотро дар бар гирад:

- маълумоти ҳисоботӣ дар бораи вазъи макроиқтисодӣ ва молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- муқоисаи ҳаҷми даромадҳои воқеӣ ва тасдиқшуда, ҳаҷми хароҷоти воқеӣ ва тасдиқшуда, каср ва қарзҳои бучети давлатӣ бо шарҳи фарқияти байни нишондиҳандаҳои тасдиқшуда ва воқеӣ;

- тадбирҳо оид ба таъмини иҷрои бучети давлатӣ дар давраи боқимонда.

2. Дар асоси натиҷаи ҷамъбасту таҳлили иҷрои бучет дар соли ҳисоботӣ Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тибқи моддаи 51 Қонуни мазкур барои ба вазъияти нави иқтисодӣ мувофиқ кунонидани соли молиявии ҷорӣ қарор қабул мекунад ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар ин хусус огоҳ менамояд.

Моддаи 60. Анҷоми соли буҷетӣ

1. Ҳуқуқи маблағгузории хароҷоти пешбиниамудаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои соли молиявии дахлдор 31 декабри соли дахлдор қатъ мегардад.

2. Ҳамаи маблағҳое, ки ба ҳисоби вазорату идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетии аз буҷети ҷумҳуриявӣ маблағгузоришаванда гузаронида шудаанд ё дар суратҳисобҳо ё ҳазинаҳои онҳо мавҷуданд, бояд дар давоми рӯзи 31 декабр чамъбаст гардида, ба суратҳисоби ягонаи ҳазинадорӣ гузаронида шаванд, агар Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон қарори дигар қабул накунад. Мақомоти молияи маҳаллӣ ва мақомоти идоракунии фондҳои мақсадноки давлатӣ бо чунин тартиб суратҳисобҳо, ҳазинаҳо ва маблағҳои ташкилотҳои ҳисоботдиҳандаро, ки аз буҷетҳои маҳаллӣ, буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатӣ маблағгузорӣ мешаванд, чамъбаст менамоянд.

БОБИ 12. НАЗОРАТИ ДАВЛАТИИ МОЛИЯВӢ ВА АУДИТ

Моддаи 61. Назорати давлатии молиявӣ ва аудит

1. Назорати давлатии молиявӣ ва аудитро мақомоти ҳокимият ва идоракунии давлатӣ, мақомоти маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи назорати давлатии молиявӣ, Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон, мақомоти молияи маҳаллӣ, тақсимкунандагони асосӣ ва тақсимкунандагони маблағҳои буҷетӣ амалӣ менамоянд.

2. Шақл ва тартиби назорати давлатии молиявӣ ва аудитро, ки аз ҷониби мақомоти дахлдор амалӣ мешаванд, қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд.

БОБИ 13. ҲИСОБОТ ДАР БОРАИ ИҶРОИ БУЌЕТИ ДАВЛАТӢ

Моддаи 62. Ҳисоботи марҳилавӣ дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ

1. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон барои вазорату идораҳо, дигар ташкилотҳои буҷетӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ҳуҷжатҳои меъёрӣ ва дастуриеро, ки риояи расмиёти стандартии баҳисобгирии муҳосибӣ ва тартиб додани ҳисоботи молиявиро талаб менамоянд, таҳия ва нашр мекунад.

2. Вазоратҳо, идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетӣ ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқи мӯҳлати муқаррарнамудаи он ҳисоботи семоҳаро дар бораи иҷрои сметаи даромаду хароҷот ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ бошанд, ҳисоботи семоҳа оид ба иҷрои буҷетҳои маҳаллӣ пешниҳод менамоянд.

3. *Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон оиб ба натиҷаҳои чамъбасти иҷрои буҷети давлатӣ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи семоҳа пешниҳод менамояд. Мақомоти молия дар маҳалҳо бо тартиби муқарраргардида оид ба чамъбасти иҷрои буҷети маҳаллӣ ба мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти намояндагии маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ҳисоботи семоҳа пешниҳод менамоянд (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).*

4. *Дар ҳисоботи семоҳа оид ба иҷрои буҷети давлатӣ маълумоти зерин дарҷ карда мешаванд:*

– *нишондиҳандаҳои воқеии даромад, грант ва қарзҳои давлатии дар давоми се моҳ гирифташуда;*

– *хароҷоти буҷетӣ мутобиқи гурӯҳбандии вазифавӣ ва имконияти буҷетӣ аз нуқтаи назари ҳаҷми аниқшиудаву тасдиқгардидаи нишондиҳандаҳои воқеӣ;*

– *ҳисобот оид ба ҳолати қарзи беруна;*

– *ҳисобот оид ба нишондиҳандаҳои макроиқтисодӣ (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).*

5. *Дар ҳисоботи семоҳа оид ба иҷрои буҷети маҳаллӣ маълумоти зерин дарҷ карда мешаванд:*

– *нишондиҳандаҳои воқеӣ аз рӯи даромадҳо;*

– *хароҷоти буҷет аз нуқтаи назари ҳаҷми аниқшиудаву тасдиқгардида ва нишондиҳандаҳои воқеӣ (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).*

6. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи семоҳаро оид ба иҷрои буҷети давлатӣ тавассути воситаҳои ахбори омма на дертар аз ду моҳи баъди ба анҷом расидани семоҳаи мазкур нашр менамояд.

Моддаи 63. Ҳисоботи солона дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ

1. Вазири молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар охири соли молиявӣ оид ба ҷамъбасти сол ва тайёр кардани ҳисобот дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ фармоиш мебарорад.

2. Дар асоси фармоиши Вазири молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамаи гирандагони маблағҳои буҷетӣ дар бораи даромаду хароҷот ҳисоботи солона тайёр мекунанд.

3. Вазоратҳо, идораҳо ва дигар ташкилотҳои буҷетӣ ҳисоботи солонаи ташкилотҳои тобеъро муқоиса карда, қарори дахлдор қабул мекунанд ва то 1 марти соли ҷорӣ ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи ҷамъбасти солона пешниҳод менамоянд.

4. Ҳисоботи иҷрои буҷетҳои фондҳои мақсадноки давлатиро мақомоти идоракунии фондҳои мазкур тартиб дода, то 1 марти соли ҷорӣ молиявӣ ба Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамоянд.

5. Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар асоси ҳисоботи солонаи вазорату идораҳо, ташкилотҳои буҷетӣ, гирандагони маблағҳои буҷетӣ, мақомоти идоракунии фондҳои мақсадноки давлатӣ, фармоишгарони давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва дигар ташкилотҳои ваколатдор дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ ҳисоботи солона тартиб дода, то 15 июни соли ҷорӣ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод менамояд.

6. Дар ҳисоботи солона оид ба иҷрои буҷети давлатӣ бояд маълумоти зайл нишон дода шавад:

- нишондиҳандаҳои воқеии даромаду грантҳо ва қарзҳои давлатӣ, ки дар давоми сол гирифта шудаанд;
- хароҷоти буҷетӣ мувофиқи гурӯҳбандии буҷетии вазифавӣ, иқтисодӣ ва идоравӣ аз нуқтаи назари ҳаҷми тасдиқу аниқшуда ва нишондиҳандаҳои воқеӣ;
- сатҳи воқеии касри буҷет ва маблағгузори он;
- баланси (тавозуни) суратҳисоби ягонаи ҳазинадорӣ дар аввал ва охири сол;
- ҳисоботи доройҳои молиявӣ ва фонди стабилизатсионӣ;
- шарҳи фарқиятҳои асосӣ байни маблағҷудокунии воқеии буҷетӣ ва таъиноти тасдиқшудаи буҷетӣ;
- ҳисобот дар бораи ҳаҷми қарзгирии давлатӣ, кафолати давлатии қарзҳо, ки дар давоми соли буҷетӣ дода шудаанд, феҳристи қарзҳои пардохтнашудаи давлатӣ, маълумот дар бораи амалиёти дигар оид ба идоракунии қарз;
- тавсифи умумии сармоягузори аз ҳисоби буҷети давлатӣ;
- ҳисобот дар бораи хароҷот аз фонди захиравии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва фонди хароҷоти пешбининашудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 64. Пешниҳоди ҳисоботи солона дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

1. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи солона дар бораи иҷрои буҷети давлатиро ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон то 15 июли соли ҷорӣ пешниҳод менамояд.

2. Дар як вақт якҷоя бо ҳисоботи солона оид ба иҷрои буҷети давлатӣ дар соли ҳисоботии молиявӣ ба Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи солона дар бораи иҷрои буҷети фондҳои мақсадноки давлатӣ пешниҳод карда мешавад.

Моддаи 65. Хулосаи берунӣ ба ҳисобот дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ

1. Хулосаи берунӣ ба ҳисобот дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ аз ҷониби **Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон** ҳар сол то 1 октябр ба Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод карда мешавад.

2. Шахсони мансабдори **Палатаи ҳисоби Ҷумҳурии Тоҷикистон** барои дуруст ва мукамал будани маълумоти дар хулосаи он зикрфта мутобики қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон масъул мебошанд.

3. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои бартараф кардани камбудҳои дар хулоса зикргардида ва мувофиқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашидани шахсони гунаҳгор чораҳои зарурӣ меандешад.

Моддаи 66. Баррасӣ ва тасдиқи ҳисобот дар бораи иҷрои буҷети давлатӣ

Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар як вақт дар баробари баррасӣ ва қабули Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи Буҷети давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои *соли*

молияви навбатӣ, ҳисоботи солонаи иҷрои бучети давлатии соли гузаштаи молияви баррасӣ намуда, тасдиқ мекунад (ҚҶТ аз 14.05.2016 с., №1316).

Моддаи 67. Нашри ҳисобот дар бораи иҷрои бучети давлатӣ

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳисоботи солонро дар бораи иҷрои бучети давлатӣ пас аз тасдиқ шудани он аз тарафи Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар воситаҳои ахбори омма нашр менамояд.

БОБИ 14. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 68. Ҷавобгарӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои вайрон кардани Қонуни мазкур мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 69. Дар бораи аз эътибор соқит донистани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон"

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 3 декабри соли 2002 "Дар бораи молияи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2002, №11, мод. 714; с. 2007, №7, мод. 670; с. 2008, №6, мод. 453) аз эътибор соқит дониста шавад.

Моддаи 70. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

*Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе,
28 июни соли 2011, № 723*

Эмомалӣ РАҲМОН